

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

PÖYTÄKIRJA
3.12.2018

TEM078:00/2015
TEM/2008/00.04.02/2015

KANSALLISEN BIOTALOUSPANEELIN KOKOUS 5 10/2018

Aika: ke 24.10.2018 klo 9

Paikka: Työ- ja elinkeinoministeriö, Eteläesplanadi 4, Helsinki, auditorio

Osallistujat:

Tiilikainen Kimmo	YM/ TEM, asunto- , energia- ja ympäristöministeri pj kohta 1
Lintilä Mika	TEM, elinkeinoministeri pj kohta 2
Tasa Sari	TEM (sihteeri) pj kohdat 3-5
Pouta Tapio	Metsähallitus
Jaatinen Timo	Metsäteollisuus ry
Ilola Anne	Tapio-konserni
Kärnä Jukka	SAK ry
Kosunen Tapio	OKM
Heikkinen Erja	OKM
Niiranen Ari	YM
Sahi Antti	MTK ry
Seppälä Jyri	Suomen Ympäristökeskus
Seppänen Sampo	Suomen Yrittäjät ry
Tanhuanpää Marleena	Elintarviketeollisuusliitto ry
Laurila Ilkka	Luonnonvarakeskus
Vuorinen Pekka	Rakennusteollisuus ry
Väätäinen Anne	TEM
Sell Malena	UM
Hyytiä Hille	Motiva
Knaapinen Petri	Uudenmaan ELY-keskus
Makkonen Jukka	Energiateollisuus ry
Manninen Jussi	VTT
Manninen Sirkku	Suomen Luonnonsuojeluliitto ry
Palander Ulla	TEM
Poutiainen Risto	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Koskela Akseli	TEM
Niiranen Ari	YM
Husu-Kallio Jaana	MMM
Saarenmaa Liisa	MMM
Vilenius Pia	Kemianteollisuus ry
Ollas Tarja	Tapio Oy
Ihanus Jukka	TEM
Kahra Matti	EK

1. Kokouksen avaus (Tiilikainen)

Puheenjohtaja Tiilikainen avasi kokouksen ja kertoi tuoreimmat kuulumiset sekä ilmastokeskusteluista että muovitiekartan päivityksestä.

- IPCC raportti
  - o EU:n ympäristöneuvostossa patisteltiin yhteisissä päätelmissä, että 2025 strategiassa oltava päätös hiilineutraalisuudesta
  - o Henkilö-autojen päästöraja-arvot 2030: kompromissi neuvoston kantana 35 %:n hiilidioksidipäästövähennys verrattuna vuoteen 2021
  - o Suomessa tarpeen tehdä päästövähennyksiä liikenteessä
  - o kivihiilen ja turpeen verotus tiukkenee, maakaasun lievenee hiukan

- kansainvälisen energijärjestön maaraportti
  - o kokouksiin osallistuvat myös kasvavat/kehittyvät taloudet
  - o Suomea keuhuttiin mallimaaksi
  - o bioenergian kestävyys on sitä tärkeämpää, mitä enemmän sitä käytetään
  - o bioenergian osuus on 50 % uusiutuvan energian kasvusta tulevina vuosina
  - o mitä enemmän meillä on uusiutuvasta energiasta tuotettua sähköä, sitä tärkeämpää on kehittää energian varastointia

- kiertotalousfoorumi Japanissa
  - o yli 1100 osallistujaa 64 maasta
  - o ensi vuonna tapahtuma on Suomessa, 2020 pidetään Kanadassa
  - o kiertotaloudessa onnistuttu lanseeraamaan oma paikkamme
    - kahdenvälinen sopimus yhteistyöstä Japanin kanssa: sovittiin mitä voidaan tehdä suhteessa kolmansiin maihin, erityisesti Afrikkaan

Puheenvuoron jälkeen käydyssä lyhyessä keskustelussa Rakennusteollisuus toi esiin muovitiekartan tekoon liittyneet omat haasteensa. Rakennusteollisuus tavoittelee omaa green deal –sopimusta vastauksena esitettyihin haasteisiin.

Metsäteollisuus näki haasteena nopeasti tehdyissä hankkeissa mahdollisen terminologian muuntumisen, kun kertakäyttömuovi oli muuttunut kertakäyttötuotteeksi.

Tämän jälkeen Tiilikainen luovutti puheenjohtajuuden ministeri Lintilälle.

2. EU:n biotalousstrategian toimenpiteiden uudistus (Lintilä)

Ministeri Tiilikainen kertoi kokemuksistaan Tunisiassa ja Marokossa TF-matkalta, jossa kiertotalousteema tuli yllättävän vahvasti esiin, sielläkin Suomea pidetään teeman edelläkävijänä. Suomen syömähampaat vientiponnisteluissa ovat biotalous, kiertotalous, energia ja koulutus. Kehittyvät maat ovat kiinnostuneita tulemaan mukaan vastuullisuustyöhön.

Päivitetty EU:n biotalousstrategia antaa uskoa, että olemme uudella tiellä. Strategiassa on paljon asioita, joita Suomi on nostanut esille. Suomen vahvuus on laaja yhteistyö ministeriöiden ja sidosryhmien kesken.

Koska kyseessä strategian päivitys, kuulemiskierrosta ei ollut, ja komissio pyrkii siirtymään toimenpiteistä toteutumiseen, jossa painoa annetaan työllisyydelle ja investoinneille.

Suomessa nämä on nähty mahdollisuutena, kuten esimerkiksi uusiutuvien luonnonvarojen käyttö kestäväällä tavalla. Ilmastomuutos on esillä joka paikassa.

Komission 5 päämäärää strategiassa ja kolmeosainen toimenpideohjelma sisältävät enemmän konkretiaa kuin aikaisemmin. Muutamina nostoina sininen biotalous nousee strategiasta esille, ja siinä tunnistetaan alueelliset erot. Jäsenmaita kannustetaan maita yhteistyöhön ja jakamaan omaa osaamistaan.

Tämän jälkeen ministeri Lintilä luovutti puheenjohtajuuden hankepäällikkö Tasalle.

3. Terveiset Brysselin biotalousstrategia-seminaarista (Tasa)

Uudistetun strategian nimi on Biotalous: eurooppalainen tapa hyödyntää luonnonvarojamme. Komissio esitteli strategian viisi päämäärää seuraavasti: Ruoka- ja ravinnekierron turvaaminen nähdään osana systeemistä muutosta, jossa ruuantuotanto ja samalla ruokavaliomme muuttuu kestäväksi, terveelliseksi, resurssitehokkaaksi ja kiertotaloutta toteuttavaksi systeemiksi. Tähän kytkeytyy paljon syrjäseutujakin osallistavia mahdollisuuksia, kuten pienen mittakaavan biotuotelaitoksia.

Toinen päämäärä on uusiutumattomista luonnonvaroista riippuvuuden katkaiseminen. Tämä koskee tietysti etupäässä fossiilisia raaka-aineita. Riippuvuuden katkaiseminen näistä on tärkeä tavoite pyrittäessä sekä Euroopan energia- ja ilmastotavoitteisiin, että kestävyysvaatimuksiin. Tähän liittyy valtava mahdollisuus uusille innovatiivisille biotuotteille, joille luodaan kysyntää myös politiikkatoimilla.

Kolmas prioriteetti kohdentuu luonnonvarojen kestävään hoitoon. Tässä Suomen on kerrottu olevan esimerkki. Varantojen seurantaan ja tunnistettavuuteen liittyy vahvasti digitaalisen tiedon luominen ja hyödyntäminen, mikä meillä on jo pitkällä.

Neljäs prioriteetti kannustaa ilmastomuutoksen hidastamiseen ja sopeutumiseen. Varautuminen biodiversiteetin muutoksiin vaikuttaa perustuotantoon ja teollisuuteen. Kiertobiotaloudella voi olla iso rooli ilmastomuutoksen hidastamisessa, kun mukana on esimerkiksi rakentaminen, energiatehokkuus ja uudenlainen tuotantoketju maalla ja merellä.

Eurooppalainen kilpailukyky ja uudet työpaikat luovan tuhon myllerryksessä ovat viides avaintekijä koko biotalousstrategiassa. Strategiassa hahmotellaan viitekehystä julkisten hankintojen, kansainvälisen yhteistyön, standardien ja uusiutuvan energian ja päästökaupan keinoilla. Näissä siis julkisilla toimijoilla ja poliittisella ohjauksella on vahva rooli.

Toimenpiteitä päivitettiin uutta ja opittua toimintaympäristöä vastaavaksi ja niistä pyrittiin muokkaamaan konkreettisia ja mitattavia. Kestävään tulevaisuuteen tähdätään kolmitasoisella toimenpidekokonaisuudella. Sen päätavoitteet ovat

- Biopohjaisten alojen kasvattaminen ja vahvistaminen
- Biotalousmahdollisuuksien nopea käyttöönotto kaikkialla Euroopassa
- Ekosysteemien suojeleminen ja biotalouden ekologisten rajoitusten ymmärtäminen.

Brysselissä järjestetyssä strategiaan liittyvässä seminaarissa komissaarit avauspuheenvuoroissaan toivoivat vuoropuhelua, paikallista kommunikointia ja paikallisen biotalouden suunnittelua varsinkin syrjäseuduilla.

Dir. John Bell (bioeconomy) totesi, että ei ole vain yhtä biotaloutta vaan ne ovat alueellisia ja sidottuja paikalliseen biomassaan, kulttuuriin, taloustilanteeseen, tarpeeseen ja moneen muuhun seikkaan. Hän toivoi, että voimme tehdä yhdessä monimutkaisesta käsitteestä tuttua ja arkipäiväistä, jonka pohjana ovat eurooppalaiset arvot ja kestävyys.

Komissaari Moedas (research& science&innovation) totesi omassa puheenvuorossaan, että fokuksessa ei ole enää pelkästään R&D, vaan nyt pyritään avaamaan hyödyntämätön liiketointapotentiaali. Hän näki tulevaisuudessa teollisen vallankumouksen käänteisenä maaseudulle päin. Pelkät investoinnit eivät riitä, vaan nyt tarvitaan selittämistä, osaamista ja tahtoa. Kommunikaation merkitys on erittäin tärkeä, paikallisesti ja kohdennetusti.

Komissaari Hogan (Agriculture & rural development) totesi, että nyt on käynnissä "sustainable reindustrialisation", jossa perinteet, innovaatiot ja politiikka yhdessä ratkaisevat globaaleja haasteita. Maanviljelijät tulisi ottaa osaksi innovaatioketjua, eli siirretään tutkimustuloksia käytäntöön.

Keskustelu:

Jaana Husu-Kallio nosti keskustelussa esiin strategian reiluuden ja sosiaalisesti kestävä näkökulman, joka on kontekstissaan tarpeen ja ymmärrettävää, kuten myös sinisen biotalouden rooli.

Luke, Syke ja Metsäteollisuus nostivat esiin muutoin Suomen kantojen mukaisessa strategiassa joihinkin yksityiskohtiin liittyvät ongelmat. Yksi esiin nostettu asia on kestävyuden määrittelyyn liittyvä taksonomia, jota nyt määritellään kestäväen rahoituksen direktiivistön piirissä. Todettiin, että tähän on kiinnitettävä huomiota laajalla rintamalla.

4. Mitä kuuluu kansalliselle biotalousstrategialle (Saarenmaa)

Liisa Saarenmaa kävi läpi Suomen biotalousstrategian pääkohtia ja mitä ollaan saavutettu. Kilpailukykyisen biotalouden toimintaympäristön hyvänä indikaationa voidaan nähdä investointien lisääntyminen. Team Finland-verkosto viestii aktiivisesti mahdollisuuksista Suomen biotaloudessa.

Uutta liiketoimintaa on syntymässä ja innovatiivisia biotuotteita kuoriutumassa tutkimus- ja kehittämisvaiheesta markkinoille. Sekä biotalouden tuotos että työllisten määrä kasvussa pahimpien rakennemuutosvuosien jälkeen.

Vahvaa osaamisperustaa on rakennettu Suomen Akatemian kanssa. Forbio-ohjelma on tästä esimerkki.

Biomassojen käytettävyyttä ja kestävyyttä on tutkittu erityisesti Luken johdolla. Tuloksena on saatu Biomassa-atlas: Julkisin varoin kerätty tieto biomassavaroista ja jätevirroista kootaan ajan tasalla oleviin paikkatietojärjestelmiin ja niiden saatavuutta ja käyttöä on pyritty helpottamaan Sipilän hallitusohjelman monilla toimilla. Kysymys nyt biotalouspaneelille kuuluukin, pitäisikö kansallinen strategiamme päivittää?

Käydyssä keskustelussa strategian päivitykselle nähtiin perusteita, ja se halutaan edelleen pitää laajan sidosryhmän yhteistyönä tehtävänä ponnistuksena.

Koska aikaa strategiaan tutustumiseen oli sen julkistuspäivästä niukalti, lisähuomioita pyydettiin lähettämään suoraan Sari Tasalle sari.tasa@tem.fi.

Strategian osalta prosessi jatkuu E-kirjeen muodossa eduskunnan informoimisena ja siihen liittyvän perusmuistion laatimisena.

Asia tulee EU:ssa neuvostokäsittelyyn joulukuussa vielä Itävallan puheenjohtajakaudella. Aktivoimme toimenpiteitä ja viestintää päivitetyn non-paperin muodossa, jolla pyrimme vaikuttamaan strategiaan toimenpideohjelmaan ja asemaan tulevassa uudessa neuvostossa ja komission työohjelmissa.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtajana Sari Tasa päätti kokouksen ja kiitti aktiivisesta keskustelusta

Sari Tasa
Hankepäällikkö
Sihteeri / varapj

LIITTEET

Esitysmateriaali saatavilla biotalous.fi -sivustolta

JAKELU

ministerit Mika Lintilä, Kimmo Tiilikainen ja Jari Leppä
kansliapäälliköt Jari Gustafsson, Hannele Pokka ja Jaana Husu-Kallio
sihteeristö
biotalouspaneelin jäsenet
biotalous.fi -sivusto